

ธรรมไม่เป็นโลก

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันเกิดคนก่อนมันถึงเคยเกิดศาสนานะ เวลาคนเรารวมขึ้นมาถึงเป็นชาติ แล้วชาติมันจะอยู่ได้ มันต้องมีศาสนา แล้วศาสนาอะไรล่ะ โดยดั้งเดิมแต่โบราณมากคนถือผีทั้งนั้นนะ ศาสนาผีนะ ศาสนาผีเห็นไหม แล้วก็ตั้ง ตั้งกติกกันขึ้นมา แต่เราเกิดมาในปัจจุบันนะ เราเกิดมาพบพุทธศาสนานะ แล้วศาสนาเกิดแล้วนะ ศาสนาเกิด อย่างหลวงตาท่านพูดนะ ถ้าเราเป็นชาวพุทธใช้ไหม ถ้าเราเป็นชาวพุทธ ว่าพุทธศาสนาบังคับ บังคับไม่ใช่หรือ เราบังคับต่างหาก

เหมือนเราเป็นคนไทยเราต้องนับถือกฎหมายไทย เราเป็นคนไทยใช้ไหม ถ้าเราโอนเป็นคนสัญชาติอื่น เรานับถือแบบว่ากฎหมายของเขา นี่ก็เหมือนกันนะ ศาสนา นี่ปัจจุบันเราก็ดันไปเอง เราก็ดันไปเองนะ เพราะอะไร เพราะเราเอา ทุกคนเอาตัวเราเป็นใหญ่ เอาตัวเราเป็นใหญ่ เอาตัวเราเป็นที่ตั้ง เอาตัวเป็นที่ตั้ง ตรงกับความชอบเราไหม ถ้าตรงความชอบเรา ก็นี่เป็นตัวศาสนา ถ้าไม่ตรงกับความชอบเรา เราก็ปฏิเสธ ความชอบเป็นศาสนาที่ไหน ไม่ใช่ ความชอบไม่เป็นศาสนา

นี่ถ้าความจริงล่ะ ความจริงทุกคนว่าทำความดีหมดแล้วล่ะ แล้วความดีเอาอะไรเป็นตัวตัดสิน เอาอะไรเป็นตัวตัดสินเห็นไหม พระพุทธเจ้าถึงบัญญัติศีลไว้ ศีลนะเอาตัวศีลเอาเป็นตัวตัดสิน ตัวศีล ใจตัวศีลเห็นไหม แล้วพอถือศีลกัน เราก็ไปติดในข้อห้าม ศีลคือข้อห้าม แต่ความปกติของใจ ศีล อริศีล ถ้าศีลศีลคือข้อบังคับใช้ไหม อริศีล

พระในสมัยพุทธกาลไง เวลาบอก มี มีปัญหามาก ศีลนี้ตั้ง สองหมื่นสี่พันข้อ ศีลนี้ยุ่งไปหมดเลย จะสึก จะสึก ไปถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกถ้าถือศีลถือศีลข้อเดียวได้ไหม ถ้าถือศีลข้อเดียวบอก ได้ ถ้าถือศีลข้อเดียวไม่สึก ถือศีลข้อเดียวก็รักษาใจใจ ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจไม่วอกแวก ใจไม่สั่นคลอน ใจไม่ตามกระแส ตัวนี้คือตัวศีล ตัวศีลคือตัวใจนะ ใจนั่นคือข้อห้าม

เหมือนกฎหมาย ถ้าเราไม่ผิดกฎหมาย กฎหมายจะให้โทษเราไหม ถ้าเราไม่ได้ทำความผิด เราทำความผิดขึ้นมากฎหมายถึงจะบังคับ บังคับใช้กฎหมาย ถ้าเราไม่ได้ทำสิ่งใดผิด กฎหมายจะมีอะไร กฎหมายคือกฎหมาย เราก็คือเรา นี่ก็เหมือนกัน ศีลเป็นข้อบังคับข้อห้าม แต่จะบอกว่า ถ้ารักษาศีลก็ต้องมีกฎหมาย ต้องถ้าทำความดี ความดีของใคร ก็ความดีก็ต้อง พระพุทธเจ้าบัญญัติศีลไว้ ศีลก็เป็นข้อห้ามเฉยๆ เพราะมันศีล ศีล อธิศีล

พระอรหันต์ พระอรหันต์ศีลสมบูรณ์บริสุทธิ์ตลอดเวลา เพราะอะไร เพราะไม่มีเจตนาไม่สิ่งใดทั้งสิ้นเลย ปกติดตลอดเวลา อธิศีล คือเป็นศีลโดยธรรมชาติ เป็นศีลโดยตัวของมันเอง เป็นศีลโดยอัตโนมัติเลย สิ่งที่ทำคือกริยาทั้งหมด กริยาที่ภายนอกทั้งหมด แต่สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้... เพราะอะไร เพราะเกิดการกระทำ คนที่จะพูดอย่างนี้ได้ ผู้ที่จะรู้จริงอย่างนี้ มันต้อง มัน ๆ คำว่ารู้จริง มีความมันคงมีจุดยืน แต่กว่าจะรู้จริง กว่าจะรู้จริงมันต้องฝึกฝนมา มันต้องมีการกระทำมา มันถึงจะรู้จริงได้

ถ้ารู้จริงขึ้นได้แล้ว มันเห็นที่ทำไม เพราะคนที่รู้จริงจะไม่พูดออกนอก นอกจากรัตนตรัย นอกจากศีลธรรม แล้วพูดถ้าพูดออกนอกศีลธรรม มันจะเป็นธรรมได้ยังไง มันไม่เป็นธรรมหรอก คำว่ามันไม่เป็นธรรมเห็นไหม ดูตัวศาสนาของใคร นี่การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติเราจะประพฤติปฏิบัติเรื่องสิ่งใด ในตัวศาสนาเห็นไหม ผู้ที่เห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต การจะเห็นธรรมได้ มันต้องมีการกระทำของเราขึ้นมาเห็นไหม

แล้วจิตมันมีหลากหลายมาก คำว่าจิตมีหลากหลายเห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเปิดกว้างมาก ในการทำความเข้าใจของใจนะ ใจต้องทำความเข้าใจของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจไม่สงบ ความคิดทั้งหมดมันบวkdด้วยกิเลสหมด ความคิดที่บวkdด้วยกิเลส นี่คำว่าบวkdด้วยกิเลสเห็นไหม เวลาพอปฏิบัติขึ้นมา คนที่เห็นนิมิตเห็นต่าง ๆ มันบวkdด้วยกิเลสไหม มันบวkdด้วยบุญ มันบวkdด้วยบุญนะ เวลาเราไปเห็นสิ่งใดเราจะตกใจมาก ถ้าคนไม่ตั้งใจมันก็จะตกใจ มันจะมีความกระทบกระเทือนหัวใจมาก แต่ถ้าคน คนถ้ามีหลักมีเกณฑ์นะ คนที่มีหลักมีเกณฑ์เห็นไหม สิ่งนั้นเรารัดแปลงแก้ไข

คำว่าบุญหมายถึงว่ามันต้องมีตามสภาวะแบบนั้น เวลาจิตสงบ มันจะรู้มันจะเห็นของมันตามสภาวะแบบนั้น นี่ตามสภาวะแบบนั้นนะ เราจะทำให้มันเจริญดีขึ้นไปอย่างไร เราจะทำให้มันเจริญดีขึ้นไปอย่างไร ไม่ใช่ปฏิเสธว่ามันไม่มีหรือมันมีใจ เห็นไหม เราบอกว่าผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต คนที่เห็นธรรม คนที่บรรลุนิพพาน มันต้องมีเหตุการณ์ของมันขึ้นมา เขาเรียกว่า เหตุการณ์กระทำจิตมันเปลี่ยนแปลงไปจากปุถุชน กัลยาณปุถุชน

ในปัจจุบันนี้เห็นไหม เขาบอกแล้ว นี่เขายอมรับกัน ว่าจิตต้องเป็นสมาธินะ ถ้าคนปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันไม่มี จิตที่ไม่มีสมาธิ จิตที่ไม่มีหลักนี้ มันเอาอะไรมาอ้างอิง สมมุติเราพูดในสิ่งใดไป เราขาดบางอย่างใช่ไหม เราขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไป มันไม่สมบูรณ์ แล้วถ้าเราไม่เคยมีเราก็ต้องแปลกใจ เราเพียงแต่ออกมายอมรับเฉย ๆ มายอมรับว่าต้องทำสมาธิ กลับมายอมรับ แต่การยอมรับนั้นไม่เป็นความจริง ความยอมรับกับความจริงคนละเรื่อง

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าสมมุติมันสมบูรณ์แล้ว มันมีตามความจริงนี้ คือ สมาธิ ปัญญา สมาธิ มันเป็นพื้นฐานเลย แล้วผู้ที่เป็นโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี ผู้ที่จะมีธรรมในหัวใจ เรื่องอย่างนี้ขาดไม่ได้ เรามายอมรับทีหลังใจ ว่าจำเป็นต้องทำสมาธิ เริ่มต้นเราบอกเลยไม่ ไม่ต้องทำสมาธิ ใช้ปัญญาไปเลย การวิปัสสนาสายตรง การวิปัสสนานี้มันจึงเป็นประโยชน์ การวิปัสสนาใจมันถึงจะเป็นปัญญา ปัญญาในพุทธศาสนา

แต่พอมีการโต้แย้งขึ้นมาปั๊บ กลับมายอมรับคือ แสดงว่าเราขาดตกบกพร่องใช่ไหม ถ้าเราไม่ขาดตกบกพร่องเราจะกลับมายอมรับทำไม ถ้าการกลับมายอมรับแสดงว่าสิ่งที่ทำมานั้นผิดพลาด เอาสิ่งที่ทำมามันขาด มันขาดไปนะ อย่างเงินเราไม่ครบจำนวนอย่างนี้ แล้วเราจะให้มันครบจำนวนนั้นได้อย่างไร ถ้ามันขาดอย่างนั้นไป การยอมรับนะ การยอมรับว่าต้องทำสมาธิ สิ่งนั้นคืออะไร สิ่งที่ทำมามันก็ไม่สมบูรณ์นะสิ

ถ้าสิ่งที่สมบูรณ์นะ ดังนั้น ถ้ามันเป็นความจริงเห็นไหมบอก ถ้าใจมันเป็นธรรม คำว่าใจเป็นธรรมมันจะพูดผิดพลาดอย่างนั้นไม่ได้ ขบวนการของมันจะผิดมาไม่ได้ ถ้าขบวนการออกมาผิดมันจะเข้าไปถึงตัวธรรมได้อย่างไร เห็นไหม แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติ เราจะพูดกันมากเลย เวลาเราปฏิบัติถ้าเรากำหนดพุทโธ กำหนดพุทโธนะ เขาบอก มันจะมีความเครียด มันจะมีความอะไรออกจากตัวมันจึงเครียด เราบอกเขา ขวากับคำ ความคิดของเรา ความคิดของเรามันเป็นกิเลส มันเป็นสิ่งสกปรก มันเป็นสิ่งสกปรกในหัวใจ

ความคิดเรา พุทโธ พุทโธ เป็นความคิดเราไหม พุทโธ พุทโธเป็นความคิดเรานะ เป็นความคิดเราเหมือนกัน แต่ความคิดนี้ ความคิดนี้เป็นความคิด ความคิดสะอาด คำว่าพุทโธ เห็นไหม เป็นความคิดเหมือนกันนะ แต่ความคิดเรามันสืบทอดมันต่อเนื่อง แต่พุทโธมาพุทโธ ความคิดเหมือนกันเห็นไหม ถ้าความคิดต่อเนื่อง คำว่าต่อเนื่องมันสัมพันธ์ใช่ไหม เช่น เราอยาก เราพอใจ

เรามีความพึงใจ เรามีความรู้สึกต่าง ๆ เราต้องการให้เป็นความปราถนาของเราเห็นใหม่ เวลาคิด ขึ้นมามันมีค้นหา มันมีกิเลสค้นหาบวกมา

แต่พุทโธเราจะไปเดิมอย่างนั้นได้ไง เราจะไปเดิมสิ่งใดในพุทโธให้มีอารมณ์ร่วมได้ยังไง พุทโธก็คือพุทโธ พุทโธก็คือพุทโธ พุทโธก็คือพุทโธ พอพุทโธปั๊บกิเลสไม่พอใจ มันไม่เอา ความตึงเครียดเกิดตรงนี้ไง ความเครียดเราเกิดตรงนี้ ขวากับดำ ความคิดเราดำ พุทโธขาว นี่สิ่งที่เป็นขาวนี้ มันตรงข้าม ตรงข้ามกับความคิดเรา ทั้ง ๆ ที่ เป็นความคิดเรานะ ทั้ง ๆ ที่เราเป็นปุถุชน ที่เราไม่มีสิ่งใดเลยนะ แต่เราคิดพุทโธ พุทโธ พุทโธ เพราะมันเป็นความคิด ความคิด ธรรมชาติ ธรรมชาติเป็นพลังงาน มันเป็นตัวจิต

นี่ตัวจิตตัวจิตมันโดนครอบงำด้วยอวิชชา อวิชชาครอบงำจิตไว้ อวิชชาคือค้นหาความทะยานอยาก คือความไม่รู้ในตัวเอง ไม่รู้จะว่าสิ่งที่เราทำไป เหมือนเด็ก ๆ เลย จับของร้อนก็ไม่ว่างของร้อน จับของร้อน พอมันร้อนร้องไห้ไปฟ้องแม่ ทั้งที่มันจับของร้อนเองนะ ความคิดก็เหมือนกัน เราคิดของเราเอง เราไม่รู้ว่าเป็นโทษหรือแค่เราคิด เราคิดของเราเห็นใหม่ มันพอใจนี่คือค้นหา แต่เราคิดพุทโธ พุทโธ มันของเย็น พุทโธ พุทโธแต่มันไม่ต้องการ เด็กไม่ต้องการ

พอต้องการเราบังคับให้มันคิด บังคับให้อยู่กับพุทโธเห็นใหม่ คือพลังงานมันจะไปแสวงหาตามแต่ความพอใจของมัน พลังงานตัวนี้ ความค้นหาทะยานอยาก มันจะแสวงหาตามความพอใจของมัน แต่เราบังคับให้พลังงานตัวนี้ไปเกาะเกี่ยวไปกับพุทโธ พุทโธ ๆ ๆ พุทโธมันเลยไปขัดแย้งกับความรู้สึกของเราไง มันไปขัดแย้งกับธรรมชาติของใจเรา ที่มันเคยพอใจ พุทโธ พุทโธ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่เป็นสมาธิ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่เป็นอะไรเลย ไม่ได้เป็นอะไรเลยนะ

แต่เป็นพุทธานุสสติ เป็นอุบายเป็นอุบายของพุทธเจ้าให้เราฝึกหัด ให้เรากรองใจของเราเอง ให้เรากรองใจของเราเอง พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เพราะว่าพุทโธมันเป็นพุทธานุสสติ พุทโธ พลังงานที่มันสืบต่อ คิดร้อยแปดพันเก้ามาบังคับให้มันคิดพุทโธ พอบังคับบ่อยครั้ง ๆ มันก็อึดใจ ความเครียดมันเครียดมาเลย ถ้ามันความเครียดอะไรต่าง ๆ เราก็ค่อย ๆ ค่อย ๆ หาทางออก ค่อย ๆ ตั้งสติ ค่อย ๆ ควบคุมมัน ถ้าอยู่กับพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันเหมือนน้ำสะอาด น้ำสะอาดใช้ได้ทุก ๆ อย่างเห็นใหม่ ถ้าน้ำสกปรกมันใช้อะไรกับอะไรก็ได้ แต่น้ำสกปรกจิตมันชอบ

กำหนดพุทโธ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่เป็นสมาธินะ แล้วพอมันเป็นสมาธิ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธไป พลังงานมันไม่มีค้นหาใจใหม่ ไม่มีความพอใจของเราเข้าไปบวกใจใหม่ พุทโธ

พุทโธ พุทโธ พุทโธอยู่อย่างนั้นนะ จนมันใสสะอาดของมันเองนะ พอมันใสสะอาด เอ้าอีก เอื้อะ เอื้อะ ทั้งนี้ยังไม่เป็นสังขารเลยนะ นี่ทำไมมันถึงเครียดใจ นี่การทำ แล้วพอมันเครียดขึ้นปั๊บ มันเป็นที่ถึงว่าพอมันเครียดขึ้นมา แล้วทุกคนไม่พอใจ ทุกคนไม่ต้องการ พอทุกคนไม่ต้องการ ก็บอกว่าสิ่งนี้ทำไม่ถูก

ไปเอาสิ่งที่มันสะดวกสบายดีกว่า สะดวกสบายมันก็เป็นความคิดนี้แหละ เป็นความคิดที่มันเป็นสกปรกนี่แหละ แล้วความคิดสกปรก มันจะสะอาดได้ไหม มันสะอาดได้ไหม เขาบอกเลยนะเอา ตัณหาแก้ตัณหา เราบอกเลยนะ เราเล่นการพนันเพื่อหยุดการเล่นพนันได้ไหม เราเล่นการพนันเพื่อหยุดการเล่นการพนัน ธรรมของพระพุทธเจ้าไม่เป็นอย่างนั้นนะ

ธรรมของพระพุทธเจ้านะ หลวงตาท่านพูดบ่อย ตัณหาความทะยานอยากจะแก้มันได้ด้วยการชักฟืนออก ถ้าเราใส่ฟืนเข้าไป ตัณหาความทะยานอยากมันจะแก้ได้ไหม ความคิด ความคิด เห็นไหม ความคิดที่มันคิดอยู่ มันจะแก้ตัวมันเองได้ไหม แต่เราเอาสติตามเข้าไป เอาสติตามเข้าไป เอาสติตามเข้าไป พอสติเข้าไปมัน มันมีเหตุมีผล มันมีเหตุมีผลเห็นไหม เหมือนกับไฟถ้าเราควบคุมมันดี มันไม่ลุกลามออกไปข้างนอก ถ้าไฟเราไม่ควบคุมมันนะ มันประกายไฟมันจะไปลุกลามข้างนอก มันจะทำให้ข้างนอกเสียหายไหม

เราควบคุมมัน พอควบคุมมัน ควบคุมมันได้ การควบคุมเห็นไหม การควบคุมคนต้องมีปัญญาไหม เวลาत्मมันพัฒนาเวลาประกายไฟ เราจะควบคุมไฟเราอย่างไร ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิมันควบคุมของมันไป มันดูแลของมันไป นี่คือการเริ่มต้นการกระทำนะ นี่ตัวศาสนา ถ้าตัวศาสนา ตัวศาสนาเห็นสิ่งที่มันทำมา มันจะมีวิวัฒนาการของมันขึ้นไป วิวัฒนาการ

อันนี้ถ้าคนมันทำเป็น เหมือนเรา เราเป็นคนโตเราเป็นผู้ใหญ่ เด็กที่ทำมันผิดพลาด เราจะดูแลยังไฉนเด็กที่มันผิดพลาด ถ้าเด็กไม่มีผิดพลาด อะไรก็ไม่เป็นไร อะไรก็ไม่เป็นไร โออย่างนี้มันเป็นความอ่อนด้อยของผู้ควบคุมนะ แต่ผู้ควบคุมที่ดี ถ้าเด็กมันจะดีขึ้นมา เด็กมันจะดีขึ้นมา คำว่าเด็กจะดีขึ้นมา อะไรเป็นเครื่องหมายของความดี

เครื่องหมายของความดี ความดีมันต้องมีบอกได้คืออะไรดีอะไรไม่ดี ถ้าสิ่งใดดีหมดดีหมด แล้วมันจะแยกตรงไหน อะไรดีหรือไม่ดี แต่พวกเรา คำว่าดี คือดี ความพอใจใจ ถ้าเราพอใจสิ่งนั้นดี ถ้าเราไม่พอใจคือสิ่งนั้นไม่ดี ตัณหา วิภวตัณหา ตัณหาความทะยานอยาก วิภวตัณหาคือการ

ปฏิเสธ มันสิ่งที่ดี ไม่ดีมันเป็นตัวหาทั้งนั้นนะ มันเป็นตัวหาทั้งนั้น แล้วตัวหาทั้งนั้นแล้วเราจะควบคุมมันยังไ มันถึงต้องจับได้ไ

การประพฤติปฏิบัติ จิตมันต้องสงบแล้วมันเห็นของมันนะ ถ้าเห็นของมัน เห็นอาการของมัน เห็นการเปลี่ยนแปลงของมัน เห็นความเป็นไปของจิตที่มันไปยึดไปถืออะไรนะ ถ้าจิตไปยึดไปถือเวลามันปล่อยวาง มันมีการปล่อยวาง มันมีการปล่อยวางมีการทำลาย มรรคมันเป็นไป มันจะเห็นธรรมจักรที่เคลื่อนไป เห็นปัญญาที่เคลื่อนไป แล้วปัญญาของใคร มันคือเห็นชัดเจนมาก ว่าโลกียปัญญากับโลกุตระปัญญา ปัญญามันคนละปัญญา

มันจะย้อนกลับมาสิ่งที่เป็นปัญญา ปัญญาของเราใช้ปัญญา ปัญญา ใช้ไม่ได้ เราไม่ยอมรับ ปัญญาอย่างนี้ใช้ไม่ได้ ปัญญาอย่างนี้เป็นโลกียปัญญา ปัญญาของปุถุชน ถ้ามันเป็นปัญญา ปุถุชนทำไมมันมีโศคาปัตติมรรค สกิทาคามรรค อนาคามรรค ปัญญา ปัญญามันต่างกันยังไ ปัญญาอย่างเรา นี่เห็นไหม คำว่าโลกียปัญญานะ ปัญญาที่เกิดขึ้นจากเรา เราต้องวางให้ได้ ถ้าเรายังวางปัญญาของเราที่เป็นความคิดของเราไม่ได้นะ จิตมันหัดหัว หัดเข้ามาเป็นอิสระภาพเป็นตัวมันเองไม่ได้

จิตที่หัดหัวเข้ามาเป็นอิสระภาพนั่นคือตัวสมาธิ ฐิติจิตจิตเดิมแท้ ถ้าจิตเดิมแท้มันยังเข้าไม่ถึง ไม่เข้ามาถึงของจิตเดิมแท้ การกระทำของมันทั้งหมด การกระทำ การกระทำของความคิดทั้งหมด เป็นการกระทำของเปลือกนอก การกระทำของเปลือกนอกคือการกระทำของขั้น มันต้องหัดเข้ามาในถึงตัวของมัน ถ้าหัดตัวของมันเพราะกิเลสมันอยู่ที่ตัวของมัน ถ้ากิเลสมันหัดเข้ามาถึงตัวของมัน มันแก้ไขที่ตัวของมันได้

นี่ไปถึงว่า ถ้าคำว่าสมาธิ สมาธิสมาธิของใคร ถ้าบอกจิตนี้เป็นสมาธิอยู่แล้ว เป็นสมาธิอยู่แล้ว อันนั้นใช้ไม่ได้ เป็นสมาธิอยู่แล้วมันก็เป็นสมาธิ คุณ นักวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ที่เขาทำวิจัย เขามีสมาธิไหม แล้วสมาธิอย่างนั้นนะเขาแก้กิเลสได้ไหม แล้วนี่ไ มันถึงขัดกับหลักธรรมของพระพุทธเจ้าไ มันขัดกับหลักธรรมของพระพุทธเจ้า เราถึงว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าตัวสมาธิ แล้วเป็นสมาธิ เราทำสมาธิกันนะ สมาธิมันจะเข้าถึงสมาธิ เป็นตัวสมาธิเฉยๆ เข้าถึงสมาธิ มันเข้าไป แล้วมันต้องมีการรักษา

เราบอกเลขนะ คุณ เราทำงานนะ มันเหมือนการให้คะแนนเห็นไหม คะแนนมีการสะสมนะ คะแนนสะสมเข้ามาเราถึงจุดหนึ่งเราจะผ่าน แต่การทำสมาธิไม่มีคะแนนสะสมนะ วันนี้ทำสมาธิได้ดี

มากมาย ฟรุ้งนี้ทำสมาธิใหม่ก็ต้องเริ่มต้นใหม่ มันสมาธิมันจะสะสมตรงไหน มันเป็นปัจจุบันตลอด ใจ มันเป็นปัจจุบันตลอดแล้วมาทำแล้วมันเสื่อมไป มันไม่ชำนาญขึ้นมา มันไม่ชำนาญของมันขึ้นมา อีกนี้ไง ถือว่า ถ้าเป็นสมาธิ เป็นสมาธิคือว่าจิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน ถ้าจิตมีหลักมีเกณฑ์ของมัน แล้ว ถ้ามันออกปัญญา มันออกไปใช้ปัญญา มันเห็นความต่าง

แต่เนื้เวลาพูดกันมันไม่มีความต่างเลย มันคำว่า คำว่าปัญญา ปัญญา ก็คือปัญญาอย่างนั้นนะ ปัญญาอย่างนี้คือปัญญาโลก ถ้าปัญญาโดยธรรมเห็นไหม คุณ เวลา เวลาเขาฟังเทศน์กันนะ เขามาหา ว่า เวลาเทศน์ของหลวงตา เทศน์ของครูบาอาจารย์ ท่านบอกเวลาปัญญามันหมุนนะ ปัญญามันหมุน ก็เหมือนกับความคิดเราคิดตลอดเวลา ถ้าเราคิดตลอดเวลาทำไมเราเครียด คนคิดจนอยู่ไม่ได้นะ คนคิดจนนอนไม่หลับ คนคิดจนวิตกกังวลไปหมดเลย แล้วความคิดนี้เป็นธรรมรีเปลา เป็นธรรมทำไม มันนอนไม่ได้ เพราะถ้าความคิดอย่างนี้เป็นธรรม

แต่ถ้าความคิดของธรรมจักรนะ ความคิดของมรรคนะ มันยังคิดมันยังเพลินนะ ถ้ามันไม่ เพลินนะ มันจะทำให้เรา เคนจกรรมนั่งสมาธิ ใช้ปัญญาถึงเจ็ดวันเจ็ดคืน ปัญญามันจะหมุนตัว ตัว ตัว อย่างนี้ หมุน หมุนจนนอนไม่ได้นะ ปัญญามันหมุนตลอดเวลา แล้วทำไมมันหมุนแล้ว ทำไม มันมีความสุข มันหมุนแล้ว มันเข้ามาทำลายใจ มันเข้ามาทำลายกิเลสใจ ถ้าปัญญาอันนั้นที่มันเกิด ปัญญามันไม่เหมือนกัน ปัญญาฆ่ากิเลสกับปัญญาที่เราใช้ตรรกะนี้ไม่เหมือนกัน มันคนละปัญญากัน ถ้าปัญญาอย่างนี้ฆ่ากิเลสได้นะพระอรหันต์ทั่วโลกเลย ทุกคนเป็นพระอรหันต์หมด ทุกคนมีปัญญาอยู่ แล้ว

นี่เไรบอกว่า เวลาพุทธเจ้าสอนว่าศาสนาพุทธ เป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาในศาสนาจะ ปัญญาในธรรม หรือปัญญาในโลก ปัญญาในโลกหมายถึงว่าโลกทัศน์ หมายถึงจิต ปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาทั้งหมดพวกเรา คำว่าโลกียปัญญา แล้วความคิดเราเกิดจากสถานะของจิต ภพใจ ความคิดเกิด จากที่ไหน ความคิดเกิด ป็นยังออกไปจาก ลูกกระสุนต้องออกไปจากตัวปืน เขายังจรวดยิงยาน อวกาศเขาออกจากฐาน ฐานยิงของมัน ความคิดมันจะลอยมาจากฟ้าเหวอ ถ้าความคิดมันลอยมาจาก ฟ้า อย่างคลื่นโทรทัศน์ ไขมันลอยมาจากคลื่น คลื่นโทรทัศน์มันลอยมา แต่มันไม่มีชีวิตนะ มันไม่มี ความรู้สึกนะ

แต่ของเราความคิดทั้งหมดเกิดจากจิต ความคิดทั้งหมดเกิดจากจิตเกิดจากฐานที่ยังออกไป แล้วความคิดอันนั้นมันเกิดขึ้นมาที่ว่ามันเป็นปัญญา ปัญญา ฐานยิงมันสกปรก ฐานยิงมันคืออวิชา

ความคิดอันนี้ที่ว่าโลก ๆ โลกก็เกิดจากภพเรา จากความคิดของเรา แล้วถ้ากลับมาทำจากความคิด ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาใคร่ครวญในความคิดเห็นใหม่ ปัญญาใคร่ครวญในทางความคิด

ถ้าดูอยู่เฉย ๆ มันเพ่ง เพ่งมันเป็นกสิณ ถ้าเป็นกสิณนะ คำว่ากสิณนะเหมือนกับกล้องวงจรปิด มันเพ่งสิ่งใดอยู่มันจับภาพนั้นไว้ มันตัวมันเองจะไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย คนที่ไปเอาข้อมูล ก็ไปเอาภาพนั้นมาใช้มันถึงได้ข้อมูล เพ่งอยู่ก็เหมือนกัน เพ่งอยู่มันได้อะไร ดูเฉย ๆ มันได้อะไร การดูอยู่ตอนนี้เขาบอกตอนนี้เขายอมรับแล้วว่า ดูแล้ว ดูการเกิดดับ แล้วดูใคร ใครเป็นคนที่มาของการเกิดดับ การเกิดดับดูอยู่นะ เขาลืมไป เขาลืมไปว่าจิตมันมหัศจรรย์

แม้แต่คนในโลกนี้นะ เวลาคนตายไปเห็นใหม่ คนที่มีบารมีขึ้นมา เขาเกิดเป็นเทพเป็นเทวดา เป็นอินทร์เป็นพรหม เห็นใหม่ คุณติ เวลาพวกนักปฏิบัติขึ้นมา จากจิตหนึ่ง จากบุคคลคน ๆ หนึ่งทำให้เป็นพันคน ทำให้เป็นล้านคน ทำไมมันทำได้ ทำได้หมดเลย เพียงแต่เข้าใจ เข้าสมาบัติมันก็ทำได้แล้ว พอทำได้แล้ว ถ้าความคิดมันมาจากโลก ธรรมชาติของจิตมันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว มันเป็นความมหัศจรรย์ของมันอยู่

ทีนี้พอความคิดมันเกิดขึ้นมา มันก็เกิด เกิดความรู้สึก เกิดต่าง ๆ สิ่งที่เขาพูดกัน มันอยู่ตรงนี้ เราเข้าใจนะ ที่เขาแสดงธรรม ๆ แสดงธรรมตรงนี้แก่นั่นแหละ แสดงธรรมคือวิวัฒนาการของจิตที่มัน มันแปรสภาพนะ มันเป็นเรื่องธรรมดาของจิต จิตมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว มันเป็นเรื่องธรรมชาติของมัน แต่เราเอาธรรมะกับปฏิกิริยาพัฒนาการของมันมาสวมใส่กัน เอาตัวจิต ตัวจิตธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้วใช่ไหม ถ้าจิตมันสงบขึ้นมามัน มันเกิดภาพ เกิดความว่าง เกิดสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้น

แล้วก็ธรรมะพระพุทธเจ้าแสดงธรรมะอริยสัจจ์ไว้อีกอย่างหนึ่ง เอาอริยสัจจ์ กับความรู้สึกของตัว มาสวมใส่กัน พอสวมใส่กันแล้วก็อธิบายธรรม อธิบายว่าสิ่งนี้เป็นธรรมใด สิ่งนี้เป็นธรรมใด แล้วก็สิ่งพอเป็นธรรมปุบมันมีวิวัฒนาการของมัน ก็บอกว่าได้ขั้น ๆ ได้ขั้นใดขั้นหนึ่ง ได้โสดาบัน ได้สกิทา ได้อนาคา ไม่ใช่ มันเหมือนเราเห็นนิมิตนั่นนะ เห็นนิมิตขึ้นมาทีหนึ่งปล่อยวางทีหนึ่ง โสดาบัน เห็นนิมิตทีหนึ่ง เห็นพัฒนาการของจิตหนึ่ง ได้สกิทา เห็นพัฒนาการของจิต มันเหมือนเราลองวิทยาศาสตร์ เราเข้าห้องทดลองหนึ่ง เราทดลองวิทยาศาสตร์หนึ่ง ออกมาบอกเราได้ไปประกาศไปหนึ่ง ทดลองอีกหนหนึ่งได้ไปประกาศไปที่สอง มันก็เป็นเรื่องโลกไ

เราไม่อยากพูดนะ เพราะเราพูดออกไปอย่างไรก็แล้วแต่นะ คนที่เขา ๆ เขาต้องการผลประโยชน์ เขาจะเอาของเราไปพลิกแพลง เรารู้ทัน เรื่องอย่างนี้เราไม่เคยพูดออกมาเลย เราไม่พูดทั้ง ๆ ที่รู้ ที่เขาคอยกันเขาพูดกันเรื่องธรรมะนะ เรื่องโลก ๆ ทั่วนั้นนะ มันเรื่องของพัฒนาการของจิต มันเป็นของมัน แล้วถ้าไม่มีธรรมะพระพุทธเจ้า เราก็ไม่สามารถเอาสິงนั้นมา มาพูดเป็นสูตร สูตรทฤษฎีได้ อย่างเช่นเราไปรู้ไปเห็นอะไรเห็นใหม่ เราก็งง แต่พอเราเทศน์ธรรมะปั๊บ มันสวมกันได้ทันทีเลย มันไม่จริงหรอก

แต่ถ้ามันจริงนะ อริยสัจจมีหนึ่งเดียว ไม่พูดอย่างนั้น ถ้าอริยสัจจมีหนึ่งเดียวเพราะอะไรรู้ไหม เพราะโดยธรรมชาติ ธรรมชาติเรื่องจิตมันเป็นพัฒนาการของมัน ความเป็นไปของจิต ทุกคนเป็นอยู่ทุกคนมีอยู่ จิตนี้มีอยู่ แต่ แต่มันหยาบละเอียดต่างกัน อย่างที่คำว่าหยาบ อย่างเช่นเราเป็นคนหยาบ คนหยาบเราไม่สนใจเรื่องจิตเราเลย เราสนใจแต่เรื่องข้างนอกเราสนใจเรื่องอารมณ์ เรื่องความรู้สึก ความคิด แล้วเกิดทิฏฐิมานะนะ เอาความคิดเข้าต่อสู้กัน ดูโลกที่มีปัญหากัน เพราะอะไรกระทบกระทั่งกันด้วยความคิดนะ ความคิดอารมณ์เห็นใหม่ เวลาคนกระทบกระทั่งกันด้วยความคิดต่าง ๆ

นี่ไง ถ้าคนมันหยาบ มันก็ไปเห็นสภาวะแบบนั้น ถ้าคนละเอียดเข้ามาก็หัดสั้นเข้ามา หดเข้ามาที่ตัวของจิต ตัวของจิต จะภาวนาไม่ภาวนาธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้น ข้อมูลเดิมของจิตเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่อย่างนั้นนะเวลาพระพุทธเจ้า เวลาปฐมยามนะจิตมันเข้า จิตมันสงบเข้ามา บุญเพนิวาสานุสสติญาณนะ อดีต ระลึกอดีตชาติมันมาจากไหน มันมาจากข้อมูลในหัวใจนี้แหละ

เพราะพระพุทธเจ้าบอกนะ เราเคยเป็นพระเวสสันดร เราเคยเป็น เป็นที่ว่าเราเคยเป็น คำว่าเคยเป็น จิตพระพุทธเจ้าเคยเกิดในชาตินั้น พอจิตพระพุทธเจ้าเคยเกิดในชาตินั้น พอมาเกิดเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ไอ้ข้อมูลนั้นมันก็อยู่ในจิตดวงเก่า แต่ปัจจุบันเป็นพระเจ้าสิทธัตถะ เพราะว่า เป็นบุญเพนิวาสานุสสติญาณเห็นใหม่นี้ข้อมูลของจิต ข้อมูลของจิต ระลึกอดีตชาติได้ยังสำเร็จเป็นพระอรหันต์ไม่ได้เลยจุตูปปาตญาณถ้ามันขับเคลื่อนไปก็ยังไม่ใช่เลยนี้ข้อมูลของมันนะ

นี่วิชา ๓ ขนาดว่าระลึกอดีตชาติอะไรต่าง ๆ ยัง ๆ ยังไม่เข้าอริยสัจจเลย แล้วพอจิตมันเป็นไป สภาวะแบบนั้น เราถึงใช้คำว่าพัฒนาการของมัน ธรรมชาติของมัน มันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว แล้วพอคนเป็นอย่างนั้นอยู่แล้วนะ เจ้าชายสิทธัตถะ ได้รับการรับรองจากอาฬารดาบส เข้าสมาบัติ ๘ ว่ามีความรู้เสมอเรา มีความเห็นเสมอเรา เจ้าชายสิทธัตถะไม่เอา ไม่เอา

นี่ไงเพราะว่าทำตัวสมาธิ แก้กิเลสไม่ได้ ไซ้ ตัวสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาบัติ ๘ ตัวสมาธิ แก้กิเลสไม่ได้หรอก แต่ตัวของมันนะตัวของมันเห็นใหม่ ถ้าตัวของมัน ถ้าเป็นสมาธินะ ให้อัข้อมูลนะ ให้อะไรต่าง ๆ ที่มันจะพุ่งออกไป ออกไปที่รับอารมณ์ความรู้สึกมัน มันดับได้ พอมันดับได้ มันไปถึงตัวของมันไง พอถึงตัวของมัน ก่อนที่เจ้าชายสิทธัตถะจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะยังไม่มี

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเวลาพระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว ธรรมะมีอยู่แล้ว ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม คือสัจจะ สัจธรรมมันมีอยู่โดยดั้งเดิม แต่ผู้รู้ ผู้รู้ที่มีชีวิต ผู้ที่มีประสบการณ์จริง มันยังไม่มี แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ เป็นผู้ไปรู้ขึ้นมาเห็นใหม่ ถึงมาแสดงธรรมจักร ๑๖ พอธรรมะมันเกิดขึ้นมา

สิ่งนี้ถ้าใครภาวนาเข้าไปนะ มันจะเห็นจิตของเรา เห็นจิตของเรามันพัฒนาการจากปุถุชน ปุถุชน ปุถุชนทำสมาธิยากที่เราทำสมาธิกันยาก ๆ อยู่เพราะเราเป็นปุถุชน คำว่าปุถุชน รถธรรมดาเราจอดรถเราต้องปลดเกียร์ว่างไซ้ไหม เราต้องปลดเกียร์เพราะไม่ปลดเกียร์ เราดับเครื่องไม่ได้ แต่ธรรมชาติของจิตที่มันเกิดนะ มันเหมือนกับรถอยู่ในเกียร์ รถที่เข้าเกียร์อยู่นี่ติดเครื่องได้ไหม ติดเครื่องรถจะออกทันทีไซ้ไหม

ความคิดเรากับจิต ธรรมชาติของจิตนะ มันอยู่ในเกียร์ คือพลังงานนี้ กับความคิดมันจะหมุนกันไปตลอดเพราะมันอยู่ในเกียร์มันต้องวิ่งกันตลอด เราพยายามพุทโธ พุทโธ หรือทำความสงบ มันปลดเกียร์ว่าง ถ้ามันปลดเกียร์ว่างได้เห็นใหม่ ถ้ามันปลดเกียร์ว่างได้เราติดเครื่องได้ แล้วถ้าติดเครื่องได้แล้ว เครื่องมันติดแล้วเราไม่ใส่เกียร์ ก็ไม่มีปัญหาเหมือนกัน

ที่เราทำสมาธิกันปุถุชนเห็นใหม่ คำว่าปุถุชน มันใส่เกียร์อยู่ไง พอใส่เกียร์อยู่ทำอะไรไม่ได้เลย มันก็ทำได้ในฐานะของมนุษย์ มนุษย์ความคิดได้ ศึกษาได้ ทุกอย่างได้ แล้วพัฒนาการจิตมันมีแล้วมันก็เคลื่อนไหวของมันได้ แต่ถ้ามัน เราปลดเกียร์ว่างได้เห็นใหม่ เราปลดเกียร์ว่างได้ ปลดเกียร์ว่างได้ มันจะปล่อยได้ อันนี้เป็นอริยสัจจนะ

เพราะว่าปุถุชน ปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนนะจะขึ้นโศดาปัตติมรรค โศดาปัตติมรรคจะขึ้นโศดาปัตติผล พัฒนาการวิวัฒนาการอันนี้ เป็นอริยสัจจ แล้วคนที่พูดวิวัฒนาการอันนี้ไม่เป็น มันจะรู้ธรรมะได้ยังไง คนที่ไม่รู้วิวัฒนาการของมันนะ คือจิตมันไม่เปลี่ยนแปลงไง จิตมันไม่มีวิวัฒนาการของมัน จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน จากกัลยาณปุถุชนเป็นโศดาปัตติมรรค จากโศดา

ปิตติมรรคเป็นโศคาปิตติผล จากโศคาปิตติผลเป็นสภิกขามรรค จากสภิกขามรรคจะเป็นสภิกขา
ผล จากสภิกขาผลจะเป็นอนาคามรรค อนาคามรรคจะเป็นอนาคาผล จะเกิดอรหัตตมรรค เกิด
อรหัตตผล นี่ นี่คือนิยามที่มันเป็นจริง

แต่คำพูดที่พูดกันนะ มันไม่มีวิวัฒนาการอย่างนี้ พัฒนาการของมันคือมันวนอยู่ในอ่าง มันวน
อยู่ในวัฏฏะ เหมือนต้นไม้นะ เหมือนเมล็ดพันธุ์พืช ถ้ามันตกลงดิน มันต้องเกิดอีกต่อไป มันเกิดมัน
อยู่ มันเกิดในดินเห็นไหม พอมันมีดิน มีน้ำ มีอากาศ มันต้องเกิดต่อไป เพราะอะไรมันมีชีวิต จิตที่
พัฒนาการของมันก็อยู่ในวงจรอย่างนี้ วงจรอย่างนี้มันเป็นธรรมชาติของมันอยู่แล้วเห็นไหม ต้นไม้
ตายไป ถ้าเมล็ดพันธุ์พืชมันอยู่มันจะเกิดต่อไป จิตที่มันยังวิวัฒนาการ มันก็วิวัฒนาการของมันไป
อย่างนี้ เดี่ยวต้นไม้ใหญ่เดี่ยวต้นไม้เล็ก

แต่พัฒนาการ พัฒนาการของอริยมรรคมันอยู่ที่ไหน มรรคที่มันเป็นไป ตรงนี้พูดกันผิดทั้งนั้น
พูดกันไม่เข้าหลักเลย คนที่เป็นอริยสัจ เป็นสัจจะความจริง แล้วมันพูดความจริงไม่ถูก คนที่มันเป็น
จริงแล้วมันพูดจริงไม่ได้ มันเป็นจริงได้อย่างไร เราจะมีสถานะกัน เราจะมีเงินทองกัน เงินทองนี้ใคร
เป็นคนให้เรามา เงินทองเราต้องหาเอาของเรามา อริยทรัพย์ภายใน ใครเป็นคนได้มา ใครเป็นคนหา
มา

แล้วมันบอกวิธิตามมาไม่เป็น มันบอกวิธีการหาโดยที่มันบอกว่า มันเป็นการเก็บตกเอาจาก
ถนน เดินไปตามทางเขาทำเงินหล่นไว้เต็มถนนเลย มันเก็บมา แต่ถ้าเป็นของเรามันไม่ใช่ เราต้องมี
การกระทำของเราตลอดเห็นไหม เราต้องทำของเรา มันถึงจะเป็นของเรา แล้วจะมายอมรับ
กันว่าเป็นสมาธิ สมาธิมีอยู่แล้วโดยดั้งเดิม มันเป็นไปได้ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

เพราะสมาธิมันเป็นมันเป็นสมาธิของปุถุชน มันเป็นสมาธิของมนุษย์ แล้วสมาธิที่เป็นกัลยาณ
ปุถุชนอยู่ที่ไหน สมาธิที่เป็นโศคาปิตติมรรค สมาธิของสภิกขามรรค สมาธิของอนาคามรรค สมาธิ
ของอรหัตตมรรค สมาธิแต่ละระดับไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกัน ถ้าเหมือนกันมันต้องเป็นโศคาปิตติ
มรรค แล้วบรรลุเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว โศคาปิตติมรรค ผลของมันคือโศคาปิตติผล สภิกขามรรค
ผลของมันคือสภิกขาผล อนาคามรรค ผลของมันคืออนาคาผล อรหัตตมรรค ผลของมันคือ
อรหัตตผล ไปดูในวิสุทธิมรรค

ในวิสุทธิมรรคจะบอกเลย โศคาปิตติมรรคค่าของมันในการเทียบของมรรค ของมรรคสี่ผลดี
จะมีสมาธิสี่สิบห้าเปอร์เซ็นต์ ปัญญาทุกอย่างสี่สิบห้าเปอร์เซ็นต์ สภิกขามรรคนี้ห้าสิบเปอร์เซ็นต์

อนาคามรรคเจ็ดสิบห้าเปอร์เซ็นต์ อรหัตตมรรคนี้หนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่เวลาปฏิบัติโศดาปัตติมรรค มันเป็นการร้อยเปอร์เซ็นต์ของโศดาปัตติมรรค เพราะจิตของเรา มันยังไม่มีพื้นฐาน จิตของเรานั้นไม่มีสิ่งใดเป็นบรรทัดฐาน พอมันทำของมันนะมันก็ทำ เหมือนเรามีการศึกษาเห็นใหม่

เราศึกษาในขั้นตอนไหนที่เราเป็นเด็ก เราก็ศึกษาด้วยสมองทั้งหมด โดยความสามารถทั้งหมดของตัวเราเลย แต่พอเราผ่าน ผ่านการศึกษาระดับนั้นไป ระดับที่สูงกว่าเห็นใหม่ เวลาเราผ่านระดับที่สูงกว่าแล้วเรามองระดับที่ต่ำกว่า เรารู้ระดับที่ต่ำกว่า มันง่ายกว่าตั้งเยอะแยะเลย แต่ระดับที่เราศึกษาเข้ามามันยากมาก ๆ เลย ยิ่งขึ้นไปยิ่งยาก ยาก ยาก ยาก ยากเข้าไปใหญ่เลย ผลของสมาธิมันยาก เพราะอะไร ยากเพราะความละเอียดใจ ความละเอียดของการหลอก มันเหมือนสายบังคับบัญชา จิตมันเป็นอวิชา มันเป็นตัวจักรพรรดิ มันมีแม่ทัพ มีนายกอง มีต่าง ๆ ไป

นี่ไง หลวงตาครูบาอาจารย์ที่ภาวนาเป็นท่านจะบอกว่า ลูกหลานของกิเลสใจ ตัวอวิชาคือตัวปู้ ตัวกามราคะพ่อแม่ ตัวสกิทาคือตัวลูก ไอ้ตัวโศดาบันคือตัวหลาน กิเลสหายบ ๆ แล้วกิเลสหายบ ๆ แต่คนปฏิบัติไม่เป็น มัน ๆ ก็ต้องละเอียดของมัน มันละเอียดของมันตามธรรมชาติของมัน นี่พูดถึงขั้นตอนของมันนะ นี่ขั้นตอนของมันแล้วเวลากระทำ คนที่จะพูดขั้นตอนของมันคนที่เห็นพระโศดาบัน คนที่เป็นพระอรหันต์ พูดอย่างนี้ ผิด ๆ ถูก ๆ มันเป็นไปได้ยังไง ถ้ามันเป็นอย่างนี้ไป แสดงว่าสิ่งที่ทำมานี้ไม่มีพื้นฐานเลย ไม่มีอะไรเป็นบรรทัดฐานให้จิตนี้พัฒนาขึ้นมาได้เลย

สิ่งที่พูดมานะบอกว่าเป็นปัญญา ๆ เราจะบอกว่าสัตว์มันก็มีปัญญา ถ้าสัตว์มันไม่มีปัญญา กล้วย พวกโคควายมันเป็นหัวหน้าฝูงนะ คูลี เวลาสัตว์เวลาหมา เวลาฝูงหมานะ พอมันมีหมาหนุ่มขึ้นมา ไอ้หมาหนุ่ม มันจะเป็นจ่าฝูง มันจะคว่า คว่าจ่าฝูง แม้แต่หมาจ่าฝูงมันจะควบคุมฝูงของมัน มันจะดูแลฝูงของมัน จะบอกว่าเราเป็นปัญญานะ สัตว์ก็มีปัญญา ถ้าสัตว์ไม่มีปัญญา มันควบคุมฝูงของมันไม่ได้

นี่ปัญญาของใคร ปัญหานี้เป็นปัญญาของใคร เพราะอะไร เพราะในมรรคนะ มันมีสติ มหาสติ ปัญญามีปัญญา มหาปัญญา แล้วคำว่าสติกับมหาสติมันต่างกันตรงไหน ปัญญากับมหาปัญญามันต่างกันยังไง ฉะนั้นครูบาอาจารย์ท่านพูดไป ครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ หลวงปู่มั่นพูดนี้ซึ่งมาก หมูคณะให้ปฏิบัติมานะ การแก้จิตนี้มันแสนยาก ผู้เฒ่าจะแก้วะ ให้ภาวนามาผู้เฒ่าจะแก้ ผู้เฒ่าตายไปแล้วหาคนแก้ไม่ได้นะ

ถ้าผู้เฒ่าตายไป ใครจะแก้ไข หลวงปู่มนะท่านละล้าละลังเรื่องนี้มาก เวลาท่านจะเสียชีวิตนะ หมู่คณะเอาผมไปตายที่วัดป่าสุทธาวาส วัดป่าสุทธาวาสมันมีตลาด ผมตายคนเดียวแล้วอย่าให้คนอื่นเดือดร้อนไปกับผมด้วย อย่าให้สัตว์มันตายไปกับผม ให้ผมขอตายคนเดียว แล้วเวลาจะตายเห็นไหม หมู่คณะจำไว้นะ หลวงปู่ขาวได้คุยกับเราแล้วนะหลวงปู่ขาว เป็นที่พึ่งได้นะ

พระเด็ก ๆ จะพึ่งใครนะ ให้พึ่งมหานะ เพราะอะไร เพราะคนจริงรู้จริงมันถึงจะพาหมู่คณะไปตามความเป็นจริง คนไม่จริง นอกจากนั้นไปหลวงปู่มนะไม่เอ่ยชื่อใคร หลวงปู่มนะไม่ให้บอกให้ไปพึ่งพาอาศัยใคร เพราะถ้าพึ่งพาอาศัยมันจะพาไปถึงไหนกัน ถ้าข้างในมันไม่ผ่านวิวัฒนาการ ไม่ผ่านการกระทำของมันมานะ มันไม่ผ่านการกระทำ เหมือนเราทำงานไม่เป็น แล้วมันจะรู้ได้ยังไวย่างงานงานนั้นควรทำยังไย

งานที่การกระทำถ้ามันไม่ประสบความสำเร็จ หรือเราทำแล้ว มันทำแล้วเราทำไม่ได้ เราก็คต้องพยายามฝึกฝน พยายามหาช่องทาง ทำให้มัน ให้มันเข้าถึงเป้าหมายให้ได้ ไม่ใช่เราทำไม่ได้แล้วแล้วบอกอย่างนี้ไม่ต้องทำ แล้วไปทำอย่างอื่น อย่างนี้ไม่ต้องทำ ถ้าอย่างนี้ไม่ต้องทำ อริยสัจจ์มีหนึ่งเดียว ต้องเข้ามาช่องทางนี้ช่องทางเดียว ช่องทางอื่นไม่มี

ถ้าช่องทางอื่นมีพระพุทธเจ้าสอนแล้ว เพราะพระพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ ถ้าพระพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ ถ้าช่องทางที่สะดวกมี คนที่ปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์เหมือนพ่อแม่อยากต้องการให้ลูกเป็นคนดี ลูกไปทำสิ่งที่ดี ทำไมพ่อก่อนนั้นไม่บอกให้ลูกไป ๆ ไปตรงจุดนั้น มันไปจุดนั้นมันไปดีไม่ได้ มันจะไปดีได้มันจะไปพ้นจากทุกข์ได้ มันต้องไปเข้ามาจุดนี้จุดเดียว ถ้าเข้ามาจุดเดียวพระพุทธเจ้าถึงบัญญัติอริยสัจจ์อันนี้เอาไว้คนเดียว

แล้วใครประพฤติกฎปฏิบัติมา ถ้าเข้าอริยสัจจ์อันนี้แล้ว จิตนี้กลั่นออกจากอริยสัจจ์มา มันต้องเป็นเหมือนกัน พระอรหันต์ พระอรหันต์ไม่ทะเลาะกันหรอก พระอรหันต์กับพระอรหันต์ คุณิ หลวงตาท่านบอกใจเห็นไหม เวลาที่มีพวกแม่ชีไปถาม ว่าสิ้นกิเลสแล้ว ไปถามหลวงตาว่า หนูสำเร็จแล้วทำไม หลวงตาท่านพูดเลย เราถามใคร หลวงตาท่านถามใคร เพราะอะไร เพราะจิตมันสิ้น ขบวนการแล้วมันรู้ของมันเอง พระอรหันต์ไปถามใคร

หนูเป็นพระอรหันต์หรือยัง ถ้ามีงถามก็ยังไม่รู้ ถ้ามีรู้แล้วมีก็รู้แต่ตัวมันนั้นละ แล้วมีมาถามใคร เอ้าหนูเป็นใคร หนูเป็นใคร มีบ้ำหรือ ก็มีเป็นมีงไย แล้วถ้ามีเป็นมีงแล้วกลัวอะไร เราเป็นเราเรากลัวอะไร เราก็อพูดขบวนการของเราออกมาสิ ขบวนการหนึ่ง สอง สาม สี่ หนึ่ง สอง

สาม สี่ นี่มันถูกไม่ถูก ก็เอาหนึ่ง สอง สาม สี่ มาเทียบกัน ถ้าหนึ่ง สอง สาม สี่ กับหนึ่ง สอง สาม สี่ มันอันเดียวกัน จบ

หนึ่งสองสามสี่กับหนึ่งสองสามสี่คนละเรื่องกัน ไม่มีมึงผิดก็กูผิด ต้องผิดคนนึง อริยสัจจ์มีหนึ่งเดียว พระศรีอริยเมตไตรยก็มาตรัสรู้อันนี้ พระศรีอริยเมตไตรยก็มาตรัสรู้อันนี้ พระพุทธเจ้าองค์ที่ผ่าน ๆ มากี่ตรัสรู้อันนี้ มีหนึ่งเดียว ไม่มีสอง มีหนึ่งเดียว แล้วหนึ่งเดียว ถ้าหนึ่งแล้ว ถ้าหนึ่งอันเดียวกันมันจะกลัวอะไร ยิ่งเราเป็นนักปฏิบัตินะ

อย่างทีหลวงปู่มั่นท่านพูดนะ เราเสียเวลาเปล่านะ เราเอามาเทียบกัน แล้วผิดถูกเราคุยกันด้วย สุภาพนะเราคุยกันด้วยเหตุด้วยผล ผิดถูกก็แก้ไขกัน มันจะเป็นอะไรไป พูดธรรมะมันเสียหายตรงไหน มันเป็นมงคลชีวิตนะ ธรรมะสากัจฉา เอตัมมังคะละมุตตะมัง เป็นมงคลชีวิตอันหนึ่งนะ เราฟังธรรม เป็นมงคลชีวิตอันหนึ่ง วันนี้อยู่พูด เอาแล้วเราคิดเราเทียบเคียงมา เราคุยธรรมะกันมันเสียหายตรงไหน ถ้าคุยธรรมะกันนะ หลวงตาบอกว่าถ้าคุยธรรมะกันแบบหมากัดกัน มันไม่เอาเหตุเอาผลมาคุยกัน เอาทฤษฎีมานะมาคุยกัน ถ้าเอาเหตุเอาผลมาคุยกันนะ มันไม่จำเป็นหรอก

โธ่ สามเณรน้อยอายุเจ็ดขวบเป็นพระอรหันต์นะโว้ย เด็กก็เป็นพระอรหันต์ได้ พอเราบอกเด็กก็เป็นพระอรหันต์ได้ พวกเราก็ไม่เชื่อแล้ว เด็กมันเป็นพระอรหันต์ได้ยังไง คุณติ เด็กของเราเลี้ยงมันยังไม่มีความฉลาดเลย เด็กจะเป็นพระอรหันต์ได้นะ เขาต้องสร้างบุญของเขาма ความจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา จิตของเขาสมบูรณ์พร้อม เขามีเหตุมีผลยิ่งกว่าผู้ใหญ่อีก เราเป็นผู้ใหญ่นะ ความรู้สึกของเราความคิดของเราผู้ใหญ่ไม่ได้ เฉพาะเด็กคนนั้น เด็กคนนั้นคือสภาพร่างกายเป็นเด็ก แต่หัวใจของเขา หัวใจของเขาไม่ใช่เด็ก ถ้าหัวใจของเขาเด็ก เขาจะรู้เรื่องอย่างนี้ได้ยังไง

มันสำเร็จกันได้ที่หัวใจนั้น มันไม่ได้สำเร็จกันที่อายุ อายุเจ็ดขวบแปดขวบนั่น มันสำเร็จที่ใจดวงนี้นะ ใจดวงนี้นันมีคุณภาพมาก ถ้าใจดวงนี้นันมีคุณภาพมาก มัน ๆ ก็เด็กคนไหน มันเดินไปบนถนนผู้ใหญ่ยังไม่ได้คิดเลยนะ ลูกศิษย์ ลูกศิษย์พระสารีบุตรเห็นเขาชักน้ำเข้านาไปถามอาจารย์เลยว่า น้ำมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เด็กมันถามนะ น้ำมีชีวิตไหม อาจารย์พระสารีบุตรบอกไม่มีชีวิต มันก็มันกระเทือนใจ กระเทือนใจ จิตเฉลไ้

สิ่งที่ไม่มีชีวิต เขายังเอามาใช้ประโยชน์ได้ แล้วเราเป็นสิ่งที่มีชีวิต หัวใจของเรามันมีชีวิต ทำไมหัวใจเราไม่พัฒนา มันเหมือนกับเอาน้ำ ค่อยน้อมเข้าเอามาติดตัวเอง ว่าน้ำมันไม่มีชีวิตมันยังมีคุณค่าขนาดนั้น แล้วจิตของเรามีคุณค่าขนาดไหน มันน้อมกลับมานะ เรามองโลกตลอดเวลา เหมือน

พระสารีบุตรเลย ไปฟังพระอัสสชิณะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ พระพุทธเจ้าสอนให้ไปแก้ที่เหตุ นั้น ฟัง ฟังเป็นพระอรหันต์เลย

เราท่องกันปากเปียกปากแฉะ เราท่อง ได้แต่สัญญาма แต่หัวใจของเรามันไม่เปิดรับ หัวใจของเรามันไม่ซาบซึ้ง นี่ไง ภวาสวะ ภพจิตที่มันมีภาระเห็นใหม่ ที่ว่าสัมโพชฌงค์นะ ภาระมันมี พัฒนาการของมัน มันวิวัฒนาการของมัน มันมีฐานรองใจ ฐานะของจิตที่จะรับสถานะของพระ โสดาบัน สถานะที่จะรับพระสกิทา สถานะที่จะรับพระอนาคา สถานะที่รับพระอรหันต์นะ

ถ้าไม่มีสถานะอันนี้รับ เขาเรียกว่าสุตวิสัย คือภาวนาไปแล้วก็ภาวนาทันทีไม่ได้ผล แต่ถ้าภาวนาได้ผล แล้วสภาวะสถานะ มันเกิดจากอะไร ถ้าจิตไม่สงบ ถ้าจิตมันไม่มีฐาน แล้วมันจะเอา โสดาบัน สกิทา ไปตั้งไว้ที่ไหนกัน ปฏิบัติไปนะ ชื่อ ๆ บื้อ ๆ แม่ง โสดาบัน หนูได้อะไรคะ ได้ โสดาบัน ทำไมถึงได้โสดาบันหนูไม่รู้เรื่องเลย ก็ไม่รู้มันแหละเป็นโสดาบัน ถ้ารู้แล้วไม่ได้ มันจะบ้า สถานะมันไม่มี สถานะการรองรับมัน มันไม่มี แล้วเราจะเอาโสดาบันมาจากไหน จะเอาสกิทาคา อนาคามาจากไหน

ถ้ามันมีสถานะ สถานะรองรับว่าสิ่งใด สิ่งใดที่เป็นอริยมุม สิ่งใดที่เหนือรองรับสิ่งนั้น มันรองรับได้เห็นใหม่ นี่ไงถึงว่าต้องสร้างอำนาจวาสนาบารมี นี่ก็มาผลตรงนี้ ก็กลับมาที่ทานนี่ไง ที่เราเสียสละทานกัน ที่เราทำบุญกุศลกันอยู่ ก็เพื่อสถานะ วิวัฒนาการมันให้จิตมันมีสถานะที่จะรองรับ อริยมุม ถ้ามันไม่มาเราก็ก้าวร้าวกันอยู่ที่นี่ไง เพราะทำทานร่อยหรอพันหนนะ ไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์ หนหนึ่ง ทำบุญเข้า ๆ พันหน ถ้ารักษาศีลบริสุทธิ์ได้หนหนึ่ง มีคุณค่ามากกว่า

มีสมาธิร่อยหรอพันหน มีศีลร่อยหรอพันหนไม่เท่ากับเกิดสมาธิหนหนึ่ง สมาธิเรา พุทโธ พุทโธ ที่เราบอกว่าเจ็บบวดอยู่ ถ้าจิตมันลงสักหนหนึ่งนะ เท่ากับเราทำทานหมื่นครั้ง แล้วถ้าเกิดปัญญามันเกิด ปัญญามันเกิด ถ้าสมาธิเกิดร่อยหรอหมื่นครั้ง ร้อยหนพันหนนะ มันก็ล้านครั้ง ทำสมาธิที่ล้านครั้ง มันถึงจะเกิดปัญญาขึ้นมาหนหนึ่ง แล้วปัญญาที่มันเกิดขึ้นมา ที่มันจะชำระกิเลสมันเป็นปัญญาอะไร

ที่พูดนะ มันจริง ๆ เราไม่อยากพูดเลย แล้วก็ไม่เคยพูดมาแต่ไหนแต่ไร แต่เพราะเป็นเพราะว่าถูกศิษย์ของเขามาหา แล้วก็มาพูด พยายาม ๆ จะคุยกับเรา เราก็อธิบายเหตุผลให้เขาฟัง อันนี้มันเป็นคน เป็นปัญญาชนรุ่นใหม่ คิดว่า คนพูดความจริง สังคมจะยอมรับความจริงใจ อันนี้ก็เยี่ยม

ความ ยืมคำพูดเราก็คือมาฟังเราพูดเข้าใจ ก็เอาความเข้าใจนั้น แล้วเอาเราไปโพสต์ในเว็บไซต์ไง มันเลยเกิดสงครามกันไง

เขาคงคิดว่า เขาคงคิดว่าเราปัญญาชนกันนะเนาะ พูดความจริงก็ต้องเป็นความจริงใช่ไหม ทุกคนต้องยอมรับความจริง แต่เขาไม่ได้คิดหรือว่า ความจริงของใจ กับความจริงของบัณฑิตมันคนละจริง เขาลืมคิดตรงนี้ไป เราปัญญาชนไง คิดว่าถ้าพูดความจริงแล้วมันจะเป็นความจริง เราไม่อยากจะพูดเรื่องอย่างนี้นะ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะหลวงปู่มันเวลาท่านเทศน์ ท่านไม่เทศน์ถึงผลเลย ท่านบอกเทศน์ผลออกไปแล้ว คนมันจะเก็บเอา คนมันจะเก็บเอาเป็นสัญญา เก็บเอาไปหากิน หลวงปู่มันไม่เปิดอย่างนี้ หลวงตาเล่าให้ฟัง

แต่หลวงตาท่านพูดท่านบอกท่านเปิดหมด เปิดหมดไส้หมดพุง แต่ท่านก็ยังขี้กขของท่านไว้แล้วทีนี้ พอนี้ไป มันสังคม มันได้รับสิ่งนี้มามาก มันก็เอาไปขยายความกันได้ นี่ถ้าเราพูดออกไป เพราะเราพูดออกไป มันก็ไปอยู่ ตกอยู่ในหนังสือเราทั้งนั้นนะ เราถึงไม่ค่อยพูด แต่ต่อไปจะพูดต่อไปจะพูดเพราะเราพูดของเราแล้วมันเป็นหลักฐานเอกสารนะ พูดให้เห็นใจ พูดให้เห็นพูดให้รู้ว่าคุณความจริงก็คือความจริง

ยืนยันว่า ยืนยันเพราะอะไร เราจะพูดนะเราจะพูดเฉพาะส่วน คนพูดเฉพาะส่วน คนทำงานไม่เป็นนะ มันทำให้กระบวนการของงานนั้นไปไม่ได้หรอก มันพูดได้เฉพาะส่วน เขาพูดไม่ได้หรอก เวลาบอกไอนั้นก็มีไอนี้ก็มี มีเฉพาะส่วนแต่เอามาเรียงกันที่ไรนะผิดทุกทีเลย กลับหัวกลับหางหมดเลย มันเป็นไปไม่ได้หรอก หมายถึงมันก็เป็นไปไม่ได้ คำว่าปัญญา ปัญญามันก็เทียบกันด้วยปัญญา แต่ถ้าคนจริงนะซักทีเดียวเท่านั้นนะ

ฉะนั้นสิ่งใดที่เกิดขึ้นมา หลวงตาจะสอน เราซึ่งมาก หลักหลวงตาจะสอนเลยว่า อยู่กับสติอยู่กับผู้รู้ไม่เสีย อยู่กับสติ ตัวมันจะแข็งไม่แข็ง ไม่ใช่หรือก เป็นความรู้สึกของเราเอง เราารู้สึกว่าแข็งแต่ความจริงมันไม่แข็ง เรามีอะไรฝังใจอยู่มันจะเป็นสภาวะแบบนั้น ดังนั้นเราจะต้องตั้ง ตั้งสติของเราไว้ แล้วนึกพุทโธไว้ ถ้าสิ่งนั้นเกิดขึ้นนั้นนะปัญญาเกิด นั้นบุญมาก ๆ บุญมันเกิดขึ้นมาแล้ว บุญหมายถึงว่า บุญหมายถึงว่ามันก้าวเดินมันหมุนของมันไป

แต่ถ้าเราไม่มีบุญนะ เวลาเราจิตสงบแล้วนะหรือมันอยู่คงที่ของมันไง เราจะต้องหาเดินเหมือนรถนะเครื่องติดแล้วนะ แต่มันออกตัวไม่ได้แล้วเดียวเครื่องก็ดับเพราะน้ำมันหมด สมาริมีแล้วนะ ออกตัวไม่ได้นะ เดียวก็เสื่อมหมด ติดเครื่องได้นะ มันกินน้ำมันตลอดนะ ถ้าไม่ขับรถออกไป

นะ เคี้ยวน้ำมันเกลี้ยงถังเลย แล้วทีนี้ติดไม่ติดละมั้ง เวลามันเป็นแล้วมันต้องขยับ ค่อย ๆ หาเหตุหา
ผล เราจะหาของเราเอง ปัจจุบัน รู้จำเพาะตน รู้จำเพาะจิต จิตนี้รู้ รู้จริงของมันแล้วมันจะเป็น
ความจริงของมันนะ เนาะจบแค่นี้แหละเนาะ เอวัง